

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 „ 50 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkezik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 6.

Földindulás a börzén.

A gabonabörze meg van háborodva, a gabonabörze olyan, mint a delejtű, mikor — földindulás van: hánykolódik, mint az ürge a madzagon. . . A vidéki kereskedők, konsternálva vannak, nem tudják *mennyit adjanak* a buzáért. A termelők a mezőgazdák, azok is olyanok, mint a szárazra került hal, nem tudják magukat elhatározni, eladják-e silány termésüket és ha igen, mivel — eladni muszáj — *mennyit kérjenek* a kapufélfát támogató alkuszoktól?

Ugyan mi okozza azt, a gondolkodó emberi elmét megállító, metamorfózist? Uram Isten! Hiszen volt a te világodon rossz termés, inség, pusztító háboru, krach stb., de *egyszerre* ilyen rohamosan a buza ára még sem emelkedett. . .

Máskor is volt áremelkedés 5, 10, 15 krajczárig, de aztán — *visszaesett 20 krajczárral* egyszerre és a szegény termelő vakarta a fejét, hogy azt a csekély áremelkedést föl nem használta. Sokan úgy vélekednek a gazdák és a kiskereskedők közül, hogy mivel Magyarország a rossz termés következtében nem hogy *exportálna* búzát, hanem még talán *importálni* is — amit én is elhiszek, mert hisz jobb években is, importálta a merkantilizmus a romániai stb. búzát — fog. És, hogy mivel világszerte a rossz buzaárak következtében úgy is redukált buza-termelés *rosszul sikerült*.

Ehhez járul még, hogy az *alacsony áru uljbuzára* lesipuskáskodó nagy malmoknak *hombárai* is kiürültek.

Ezen és más okok hajtották és még most is hajtják fel a buza árát. Ezek nem üres argumentumok azt hiszem; hanem, hogy *egészen* megokolják a helyzetet, azt még se hiszem. . . Valami más, *döntő oknak* kellett közreműködni — megengedem, hogy az említettek társaságában, — *hogy a börze így megháborodjék* és a buza árakat ily rohamosan fölszöktesse.

Véleményem szerint a fő, a *döntő ok* a következő:

A börzék papirosbuza — királyait, illetve a buzakirályok lovagvárait a börzék, világszerte ostromolja a nemcsak jogaiban vérig megsértett, de egészen *tönkretett agrarizmus* és legutóbbi időben nem tekintethetett már hiu ábrándnak azon eshetőség sem, hogy e várakat, hová a ki-kirohanó börziánerek a földművelő, a mezőgazdaságból fáradságos munkával élő mezőgazdák keserves keresményét összehordták és halomra harácsolták, — *lerombolják*. De a börze első sorban nevezetes arról, hogy — *jó orra van*. A börze *megszagolta* a bekövetkező katasztrófát: és hadicselhez folyamodott. Az ingadozó trónjukat féltő papiros buza királyok kiállottak és felhasználva a kedvező szeleket, a silány terméseket és hogy port hintsenek a talpig fegyverben álló agrarizmus szemébe; *elkezdették a buza árát felverni*, úgy okoskodván, miszerint, ha könnyű szerrel összeharácsolts millióiknak egy kis részével kiver-

hetik a mezőgazdák fejéből azt a gondolatot, hogy a buza gyalázatos rossz ára az ő papiros buzájuknak a bűn rovására irandó: *hát megmentették lovagvárukat* és semmi sem lesz könnyebb, mint az így megmentett várakból ismét és még nagyobb erélyvel folytatni a kirohanásokat és az egész világot a plutokrácia igájába szorítaniok. . . És a példa hatott, valamint az elhullott állat hullájára tóduló saskeselyüket követik az éhes hollók, varjuk és hitvány szarkák, — a buzára licizáló börzekirályokat követik a nagy és kiskereskedők is; úgy jártak, mint midőn a gletscheren síkló turista után rohannak a társai és aztán — *mindnyájan a mélységbe zuhannak*.

Ennek a börzemanővernek *tömérdek halottja* és igen-igen sok véres nyaku *áldozata lesz*. . . No de hadd hulljon a férgese! . . . Az agrarizmus talpon legyen: kettőztesse meg előőrseit és jól vigyázzon, mert ravasz ellenféllel, a plutokrácia raffinirozott hadseregével van dolga! A gazdák meg használják ki a kedvező konjunkturát: értékesítsék most jó áron eladásra szánt terményeiket; mert a dagályt apály fogja követni; és *mert a fák az égbe nem nőhetnek*. . . Gondolják meg jól, hogy a fölötte magas áru buzából gyártandó rettenetes drága lisztet a szegény nép fogyasztani nem, vagy csak igen kis mérvben fogja, legkivált azért sem, mert a többi kenyérellet a tengeri és az árpa nem tart lépést ár-emelkedésben a buzával.

K—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A névnap.

Egy öreg «bátyám uram» elbeszélése után

Irta: Kiss Rezső.

Még az utca kutyája is kávé, bort ivott, olyan dáridó kerekedett Tömő Istvánnál.

Nevezetes nap volt az. Nemzetes Tömő István a névnapját tartotta, még pedig régi magyar szokás szerint három napig tartó mulatással egybe kötve. Már azt ő úgy szokta, mióta csak a maga ura, annak pedig Isten jóvoltából 30 esztendeje. — No de tehette is mert olyan szép földbirtoka volt, hogy még kocsin sem lehetett bejárni három nap alatt sem.

A kompánia igen vegyes volt. Ott voltak a környék szolgabirái, földes urai, meg a híres kortyondi fráterek, amilyen teszem azt Gémes Dani, akinek nincsen párja az ivásban, Bóka Gerzson aki ugy el szokta lökni a sulykót, hogy ismerősei az »igazmondó«-elő névvel ruházták fel. — Mulatságos vig ficzkó, — de olyanokat hazudik, hogy Hári János beálhatna hozzá inasnak. — Ott volt egypár ficsúr is a gigerli fajtából, akik veszettül tették a szépet a házi kisasszonynak Malvinkának.

Ilyen formán nézett ki a felső asztal, hol a gazda is ült, de volt egy alsó ház is a polgári osztálynak, mert abból is hivatalos szokott lenni 10—12 ember a Tömő névnapjára. En-

nél az asztalnál a falu botja Sörös uram vitte a főszerepet, lévén a többi vendégek csak telkes gazdai, ispáni, és segéd jegyzői, kovács, lakatos, ács mesteri, kisbírói rangban. — A társaság az udvaron volt elhelyezkedve, lévén az idő a legszebb ős.

Az idő éjfél felé járt, folyt a nóta, adoma — meg a bor s ez utóbbi még ez asztalról is. A kompánia igen hangos lett.

Te-te pajtás lett az egész szekvencia, felbomlott a rend is, a főasztalhoz ült az alsó ház is és pedig az elhelyezkedésben annyira nem figyeltek, — hogy a kis bíró Malvinka mellé telepedett le, még az orczáját is megveregette, azt hitte, hogy kedves élete párja mellett ül, — a segéd jegyző meg a Malvinka nagyanyját Malvinkának nézte iluminációs szemével s a lábai elé borulva, vallott szerelmet, mialatt a falu botja (a gyöngébbek kedvéért megmonojuk, hogy a falu botja a falusi bíró csúfneve) a házi gazdával össze ölelközve csokolózkodott és közbe-közbe szidva az »átkos kaurmánt meg a németet.

Nagy oka van neki a németre haragudni. Sokszor el is mondja úgy borközi állásban, hogy miféle csufot ejtett rajta a német Pesten.

Hát ugy történt, hogy valami ügyes bajos dolgában felment Pestre — ott aztán éjszakára egy első rangú szállodában helyezkedett ell. Lefekszik, de bizony csak nem tud elaludni, mert a ruganyos ágy egyre rázza, amint megmozdult benne, Igy vergődik vagy két óra hosszát, mikor egyszerre csak az álom kezdé kör-

környékezni, — de bizony igen fázik, mert a szoba fütellen, az idő pedig ősre jár. — Körül sehol nem lát sem dunyhát, sem semmiféle takaró felét.

— Adta németje, milyen aranyos, selymes ágyát ad — az árát tudom jól meg is veszi, de azért mégis disznóság, hogy takarót nem ad az embernek.

Igy morgott az öreg, miközben fel öltözött teljesen, még a csizmáját is felhuzta, s azoképen magára vette nagy fekete szűrőt. Avval aztán lefeküdt. Mikor már majd elszundított a pinczér lépett be, ki meglátván a gyertya világ mellett szundító birót teljesen felöltözve feküdni, — a szép selymes ágyban — igen elbámult, a bíró uram pedig rátámadt, hogy a szép ágyhoz miért nem adtak neki takarót is.

A pinczér felvilágosítja, hogy hiszen ott a takaró, még pedig a selymes paplan, az ágyon hosszában kiterítve.

Az öreg megszemléli az ágyat.

— Nini, hiszen csak ugyan itt a takaró, ejnye az argyélusát én meg azt hittem, hogy ez a lepedő itt la, — a biz a én ezt selyem lepedőnek néztem.

(A jámbor bíró nem hajtotta fel a paplant — csak ugy feküdt le az ágyra.)

Megértvén a bíró a dolog miben létét, levetkezett s befeküdt az ágyba, be takarozván annak rendje módja szerint.

Reggel már viradakor felkelt keresi a

A kuria mint a börze barátja.

Érdekes határozatot hozott nemrégiben a kuria, a mennyiben egy vétkesen megbukott győri gabonakereskedő csőügyében, ki differenciális tőzsdéi spekulációk miatt jutott csődbe, kimondta a differenciális üzlet jogosságát. Ezzel a kuria világosan a törvény szava ellen döntött, a mennyiben az 1878: V. t.-c 416. §-a szerint vétkes bukás vétségét el követi azon vagyombukott, a ki:

1. fizetési képtelenségbe pazarlása, gondatlan üzletvezetése, tőzsdéjártak, vagy olyan merész üzletek által jutott, melyek rendes üzletkörühez nem tartoznak.

Ez szerint a törvény világos rendelkezése az, hogy ha egy kereskedő azért lett fizetési képtelen, hogy a tőzsdén játszott, akkor az vétkesen bukott. Ezt a törvény világosan mondja és nem teszi függővé attól, vajjon üzletkörühez tartozott-e ez a spekuláció. Tehát a kuria a törvény szavát nemcsak alkalmazta, hanem meg is változtatta.

Ennek logikai következménye az, hogy tehát a gabonakereskedő üzletkörühez tartozik a differenciális üzlet akkor egyszersmind azt kívánja a következetesség, hogy a differenciális perekben hozzon a rendes bíróság érdemleges ítéletet.

Ez pedig egészen új helyzetet teremt. Mert a tőzsde például megszorította és teljes ülési határozatában erélyesen elítélte a hozzá nem értőkkel kötött börze üzleteket. Mint börzebírói teljes ülés megvonta a jogvédelmet is ez üzletektől. Az új börzeszokások szerint éppen ki is zárja a nem börzetagokat az üzletből, mert a börzeügyletek lebonyolítását a giró- és pénztáregyletre bizza, ennek pedig csak börzetag lehet a tagja. De ezzel szemben, ha van következetesség a bírói praksisban, akkor ezentul bátran köthetnek differenciákra kötetést akárkivel, mert most megfordítva lesz dolog s míg eddig a rendes bírói uton behajthatlan követeléseket a börzén belehetet hajtani, addig ezentul a börzén behajthatlan követeléseket behajthatlan követeléseket a rendes bíróság

csizmáját. Nem leli. Megijed nagyon, hogy azt elopták.

— No még jó, hogy a ruhámat szűrőmet a párnám alá dugtam, mert még azt is eltökítették volna — mondta az öreg boszusan.

Épen ki akart menni zajt csapni, hogy hát hová lett a csizmája, mikor a szolga alázatos pofavágás és mély hajbókolás között be támtott a bíró uram csizmájával, ugyanis tisztítani vitte ki, míg a bíró uram aludt.

Viszontlátván a csizmáját a bíró, alább szállott a haragja, azután pedig felnézte a csizmát. — De egyszer csak rémület vesz rajta erőt. Nézi a csizmatalpát s látja, hogy krétával rá van írva: 2.

Ezen aztán elgondolkodott. Egy alkalmas pillanatban aztán kiszökött a szobájából és pedig mezitláb, mert a csizmát szándékosan ott hagyta, a lakásdíj fejében pedig öt hatost hagyott az asztalon.

De alig mint az öreg le az első emeletre el csipte a pinczér és fülénél fogva vitte vissza a szobába, mint a ki fizetés nélkül akart eltávozni. Az öreg aztán eladta nagy restelkedve, hogy ő bizony azt hitte, hogy a csizmája tisztításáért két forintot kell fizetnie, mert az volt a talpára írva a csizmának: 2. Már pedig úgy okoskodott, hogy a csizma sem ér két forintot, — tehát jobb lesz ha odébb áll, a csizmát meg ott hagyja zálogba.

Örült aztán mikor a főpinczér felvilágosította, hogy a csizmája talpára írott numerus a szobájának a száma volt, mi pedig azért íródott oda, hogy a szolga megtudja, hogy hová kell azt kipucolás után vinni.

Mikor aztán bíró uram befejezte ezen históriát — a kapun zörgetni kezdtek az utcáról.

majd behajtani, mert a differenciális üzlet utján lehet hoztártozik a gabonakereskedő üzletkörühez. Nem tudjuk, tudatában volt-e a kuria itélő tanácsa e határozat gazdasági fontosságának, de az tény, hogy az eset teljesen analóg azzal, mintha kimondták volna, hogy a hamis játékból származó követelését a spista bíróság behajthatja, mert a hamis játék a sipistának üzlete köréhez tartozik.

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága.

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága Apáthy Péter elnöke alatt ma ülést tartott, a melyen az elnök bemutatta Heltai Ferenc és Konkoly — Thege Miklós képviselőkre vonatkozólag a ház elnökéhez érkezett és a bizottsághoz áttett összeférhetlenségi bejelentéseket. A bizottság felhatalmazta az elnököt, hogy a ház nyári szünetelésének letelével maga tűzze ki ezen ügyek érdemleges tárgyalásának időpontját. A mai ülés napirendjére ki volt tűzve a bizottság által legutóbb elintéztet jegyzőkönyvek hitelesítése is; az előadó azonban még nem készülhetett el a jegyzőkönyvekkel, minek folytán azoknak hitelesítése a jövő hét elején tartandó legközelebbi ülésre halasztatott.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 6.

Szilágyi Dezső nyitotta meg az ülést. Megszavazták harmadszor a tegnapi elfogadott javaslatokat és folytatták a bünvádi perrendtartásról szóló javaslatot.

Visontai Soma volt az első felszólaló. A miniszter eddigi beszédei mutatják, hogy végzetes tévedésben leledzik. Ő alaposan áttanulmányozta a javaslatot s állítja, hogy a 16-ik §-ból sohase lesz törvény, a bíróságok azt nem alkalmazhatják, mert az ellentétben áll a kodifikált sajtóügyi eljárással. Szemben a sajtóügyi eljárással — a 16-ik §. teljesen érvénytelen.

A 16-ik §. keletkezése teljesen a miniszter makacosságának következménye. Hiszen a miniszter a bünvádi perrendtartás bizottsági tárgyalásánál már bemutatta ezt a paragrafust és már ott se vették figyelembe, már akkor is

kimondták, hogy minden sajtóvétség az esküdt-szék elé tartozik.

Mégis megcsinálta a 16-ik §-t. Nem lett belőle törvény, hanem kaptunk helyette egy új 16-ik §-t s most már két 16-ik §-sal állunk szemközt.

Az új 16-ik §-ra tér azután át, melylyel bizonyos engedményeket kellett honorálni. Ez az új §. egy rettenetes képtelenség s amint nem hiszi, hogy az eredeti 16-ik §-ból, úgy a hogy van, nem lesz törvény, azonképen az új §-ból se lesz törvény. Azt még kodifikálni kell és sok más előzményes intézkedésen kell átmennie. Különb az az illetékességi módosítás abszolte semmi összefüggésben nincs a törvényjavaslattal, arról az illetékességi módosításról a miniszter sohase nyilatkozott, sőt eddig ellenezte is az igazságügyi bizottságban. Ez nem komoly férfiuhoz illő viselkedés, ez pójálózás. Ez nem való Magyarország igazságügyminiszteréhez. Ez a futó ellenség viselkedése, amely az utolsó falut is felgyújtja, hogy még emléke se maradjon egykori tulajdonának. Pillanatnyilag kielégítheti gögjét, kéjeleghet a pusztulásban, de végkövetkezménye igen szomorú.

Ezután azt magyarázta, hogy ha egy gazember az újságírók leleplezése ellenében immunnissá akarja magát tenni, az nagyon egyszerű. A törvény értelmében, ha valakire megszüntető határozatot hoznak, az rágalmazás miatt bepörölheti az újságíró. A tisztelt család tehát egy jóbarátja által följelenteti magát, azután a följelentést visszavonhatja, kezében a megszüntető határozat, egyszóval a t. csaló ur be van ojtva, immunis mindenféle újságírói leleplezés ellen.

Részletesen fejtegeti ezután jogászai szempontból a javaslat tévedését. Ezen közben Erdélyi miniszter hosszasan diskurál Plósz államtitkárral, ami annyira dühbe hozta Visontait, hogy így kiáltott fel.

— Unalmasnak tetszik talán az én magyarázatom, de el kell mondanom meggyőződésemet, nehogy azt higgyék, hogy ebben a képviselőházban csupa laikus és számár ül, akik ily nyilvánvaló tévedéseknél nem szólalnak fel. Ha ezek a tévedések napvilágra jutnak, nem szeretném, hogy azt mondják, hogy ott volt Visontai képviselő és védőügyvéd s oly számár volt, hogy ezeket a kérdéseket nem vette észre.

Elnök: Kérem a képviselő urat, ne tegyen ilyen vonatkozásokat.

Visontai: Ilyen általános figyelmetlenségben nem csoda, ha dühbe jön az ember.

Kinyit a kapu s a szomszéd város fináncz fő biztosa lépett be rajta — a házi úr testi, lelki jó barátja.

Hosszu utról jött s látta, hogy az udvaron vidám kompánia van, — betért hát egy kis pihenőre, meg egy pár kvaterkára.

Szívesen látott vendég volt.

— Van-e egy kis jó szűz dohányod öreg? kérdezte a biztos a házi gazdát, — mikor már idogált egy kicsit.

— Hogy ne volna, tudod, hogy nálam mázsa számra áll mindig. — Hé János hozz csak abból a muskotályból egy szitával!

János szolga abba a mintába ott termett a legjobb szűz dohánynyal.

Az e közben kijózanodott segédjegyző félre hívta a házi gazdát és nagy titokzatosan azt sugta a fülébe: bátyám a kutyából soha sem lesz szalona, fináncz előtt nem jó a szűz dohányt mutogatni, mert hát bajt hozhat az ember nyakára.

A gazda csak nevetett. Hiszen a fináncz biztos máskor is látott már nála szűz dohányt, még sem jelentette fel, de hogy is tenne olyan gyalázatosságot, mikor a legjobb pajtásában vannak.

Ugy egy óra mulva, daczára, minden szíves marasztásnak a fináncz biztos bucsut vett a társaságtól, a nélkül, hogy felköszöntötte volna a házi gazdát, mely mulasztását csak az menti, hogy ő bizony nem tudta, hogy névnapot tart a házi gazda, lévén ő is egy kissé kaptos, mikor a kompániához betért.

A fináncz biztos hát felczihelődött a szerkerére, s azzal nekivágtatott haza felé.

Utközben aztán a gőz elszállván a fejéből eszébe jutott, hogy Tömönél névnapot tartottak

s ő elmulasztotta a fölköszöntést. Addig sajnálkozo t, ezen cselekedeten, míg egyszer csak elaludt, — s mire felébredt otthon volt és teljesen kijózanodott.

Szobájába kérvén, író asztalához ült s levelet írt.

Tömönél tovább folyt a multság bár már fele a társaságnak kidőlt, ki a székben ki a földön aludt. — Voltak olyanok is, a kik már háromszor kijózanodtak.

Midőn már pitymallani kezdett, a kapun erős döngetés hallatszott. A gazda azt hitte, hogy valami későn érkező vendég jött, maga ment tehát kinyitni a kaput.

— Ki van ott? kérdé, mialatt a kulcsot a zárba tette.

— Nyissa ki! sürgős ügyben vagyunk itt az... pénzügyőri főbiztostól jövünk kiáltott egy hang.

— Mindjárt kinyitom — csak a kulcsot keresem elő — Hányan vannak kint?

— Négyen, mindnyájan m. kir. pénzügyőrök. A gazda visszament a kompániához s ott elmondta, hogy négy fináncz szállta meg a kaput. Mit tegyen?! Négy mázsa dohány van a padon. Ezek biztosan azért jöttek.

A fináncz főbiztos küldte rájuk a finánczokat.

Egyhangú véleménye az lett a társaságnak hogy ilyen galádság csak finánczból telik ki, hogy elárulja a pajtását, kívántak is neki mindent, csak jót nem.

Igen de ezalatt brutalisan dörömböztek a kapun. A gazda pedig ezalatt lehozatta a padról az összes dohány készletét. Épen 14 zsákkal volt. A bürságtól is félt, de főleg az bánította nagyon, hogy cziaborája árulta el csak

Elnök: Mindegy! Senkire se szabad ilyen vonatkozást hozni. Ezért rendre is utasítom.

Polónyi: Önmagát szamarazta le, mégis rendreutasítja.

Visontai: Legalább ilyenkor figyeljen a miniszter ur, ha saját tárczájához szakszerű beszédet mond valaki.

Végül hat. javaslatát ajánlotta elfogadásra. Szünet után:

Barabás Béla beszélt, aki szemére lobbantotta Erdélynek, hogy mást beszél, — mint amit az irás (kompromisszum) mond. Ott két hirdetének, itt harcot provokálnak. Az új 16-ik §-t csapdának nevezi, melybe ő semmiképp bele nem ment volna. Neki a 16-ik § se úgy a hogy van, se módosítva nem kell.

Beszédjét lelkes szavakkal végezte s ajánlotta újból hat. javaslatának elfogadását.

Ezután az ellenzék egymásután négyyszer állott fel, hogy az egyes határozati javaslatok mellett szavazzon — természetesen kisebbségben maradt mindig. A többség ezután egyszer állott fel, megszavazta általánosságban a javaslatot.

Ezután az egyes miniszterek válaszoltak a hozzájuk intézett interpellációkra.

Az ülés véget ért 1/23-kor.

A tanítók ötödéves korpótléka.

— Amire még eddig nem gondoltak. —

Nevezetes és fontos esemény nevelés történetünk hasábjain az 1898 év október 1-je.

Ekkor lesz ugyanis esedékes az ötödéves korpótlék első részlete, azon korpótléké, mely hivatva lesz arra, hogy a tanítóság sanyaru helyzetén segítsen.

Régi óhaja teljesedik be ennek az életbe léptetésével a magyar tanítóságnak, hiszen már Mária Terézia alatt járultak a magyar tanítók a kormány elé, előadván gyenge dotációjukat, a mellett terhes foglalkozásukat, hogy fizetésük rendeztessék. — Vártak 100 évig, mert csaknem annyi idő telt el, míg végre meghozták az 1868 évi XXXVIII. törvény cikket, mely a tanítói fizetések rendezéséről szól.

Azt mondják, hogy a kor tükre az iskola a tanító pedig az iskola lelke, kell tehát, hogy a társadalmi és politikai fellendüléssel ennek

azér, hogy jutalmat kapjon a nagy pénzbirosgból. — Rövidgondolkozás után azt mondta: vendégeim segítsetek ezt a dohány masszát megsemmisíteni, — hogy ne fizessem a nagy bírságot s hogy az a fekete lelkű csufot fogjon.

— Nyissák ki az ajtót! hangzott kívülről, amialatt a csengő kegyetlenül rázatott.

— Rajta, rajta! kiáltotta a gazda s azzal fel vett egy zsák dohányt s bedobta a kutba, mielőtt a zsákra egy nagy követt kötött.

A többiek követték a példát s rövid idő alatt elnyelte a kut a 14 zsák dohányt.

Azután a társaság leült az asztalhoz, folytatni az ivást mintha mi sem történt volna, János szolga pedig kinyitotta a kaput, be lépett a négy fináncz.

Haptákba vágta magukat a gazda előtt s a szemléz egy levelet adott át neki, mondván: a főbiztos ur küldi.

A gazda felkötve a levelet abból a követezőket olvasta.

«Kedves pajtás!

Bocsáss meg, hogy az éjjel nem köszöntöttelek fel becses névnapod alkalmából, de hát ennek az oka az volt, hogy kissé kaptos voltam, mikor hozzád betértem s e miatt nem tudtam, hogy ma van a névnapod. De most áldólag kívánok neked az égtől minden jót.

Ezen levél vivője a szemléz és a három közpénzügyér éppen ma szemle utra mentek, kapóra jött tehát, hogy általuk gratulálhatok.»

A társaság hahotázott, a gazda pedig káromkodott — és megfogadta, hogy finánczczal többé nem barátokzik.

egyik előmozdítója és tényezője, a tanító is abba az állásba helyeztessék anyagilag, a mennyi érdeme a fellendülésben a népiskolának van. E célra hozták az 1893 évi XXXVI. t. cikket a tanítói fizetések 300 frtos minimumának meghatározásáról.

De ez a törvény nem felel meg teljesen a kor kívánalmának, azt kezdik észrevenni a tanítók mindjobban, kik szaklapjaikban egyre inkább kezdik hangoztatni, hogy annak a korpótléka vonatkozó része egy nagy hátrányt rejt magában mint ez az alábbi sorokból kifog tünni.

Ismeretes dolog, hogy mivel kezdi pályáját a fiatal tanító. Elvégezvén képezdei tanulmányait, oklevelével neki vág annak, hogy mielőbb egy tanítói állást nyerhessen el. Megválasztják valahára-végre is segéd al- vagy osztálytanítónak legtöbbször kisközségben. Több évi fáradsalmas működés után aztán elérkezik végcéljához s lesz belőle kántortanító. Itt aztán megállapodik. Családot alapít s leéli a gondviselés által számára engedett 50—70 évet.

Az új korpótlékok behozatala esetén azonban a már évek óta valahol tanítóként működő s talán már nem épen nagyon fiatal ember, sokkal nehezebben fogja elérni azt a boldogságot, hogy jobb helyen kántortanító lehessen.

Ismeretes, ugyanis, hogy faluhelyen a tanítót legtöbbször az iskolaszék választja, melynek tagjai adófizető polgárok, kik szintén sulyosan vannak terhelve a magas adókkal.

Elnöke az iskolaszéknek a plébános, ő ugyan méltányolja és értékeli is a jó oklevél becsét s rendes körülmények közt az ő nézete a döntő s így a már több évi praxissal bíró tanítónak előnyt ad egy egészen fiatal tanítóval szemben. De most jön a bökkenő.

Ha a község — mint a legtöbb esetben történik nem akar korpótlékot fizetni, úgy bizonyosan egy fiatal kezdő tanítót fog megválasztani, nem egy 8—15 éves praxissal bíró, mert annak az új törvény szerint korpótlékot is kell fizetni.

Egészen bizonyos tehát, hogy a fiatal tanító előnyben fog részesülni az öreg felett, csak azért, mert neki kevesebbet kell fizetni s az ő révén a község százakat takaríthat meg.

Hiszen jól ismeretes, hogy a pénz kérdése mily nagy szerepet játszik a tanító választásnál. Ha két pályázó tanító közül az egyik azt igéri, hogy lemond erről vagy arról az előnyről, hogy pl. saját pénzén fog az iskola számára krétát, szivacsot, irkákat venni, úgy csaknem bizonyosra vehető, hogy megválasztják társával szemben, ki mindezeket nem hajlandó megigérni, — megválasztják még akkor is, ha ennek a versenytársnak kvalifikációja hasonlíthatatlanul jobb.

És ezt nem is róhatjuk fel bűnül a szegény népnek, mely annyi mindenféle adóteher alatt nyög s örül, ha valahol egy pár forintot megtakaríthat.

Igy tehát a tapasztalt, idősebb tanító a jövő évtől kezdve, csaknem mindig hátrányban lesz a tanító képezdét épen csak elvégzett kezdő tanítóval szemben, ha történetesen mindketten ugyanazon tanítói állásra pályáznak.

De van ennek egy még nagyobb hátránya is. Ezentul az öreg tanítót, ki már 5—6 korpótlékot is élvez, a községek rossz szemmel fogják nézni s mindenáron arra fognak törekedni, hogy az öreg tanító mielőbb lemondjon, hogy helyét egy fiatal emberrel töltsék be, kinek nem kell majd korpótlékokat fizetni jó darabig.

Az idősebb tanítók tehát korántsem nézhetik valami nagy lelkesedéssel a néptanítói korpótlékok megállapításáról szóló törvény életbe léptetését.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Augusztus 7. Mükedvelői előadás Belényesben.

Augusztus 8. A brátkai fiatalág táncmulatása a gör. kel. templom javára.

Augusztus 9. Az ipartanoncz iskolai bizottság ülése d. u. 4 órakor.

Augusztus 9. A megyei igazoló választmány ülése.

Augusztus 12. Nagyvárad város havi közgyűlése d. u. 3 órakor.

Augusztus 14. A belényesi tűzoltó egyesület nyári táncvigalma.

Augusztus 22. A nagyszalontai dalárda zászlófelavatási ünnepélye.

Szeptember 5. A megyei központi választmány ülése.

Szeptember 24. Katonai lóvásár Nagyszalontán.

Szeptember 25—29. Lóversenyek Nagyváradon.

Szeptember 27. Katonai lóvásár Nagyváradon.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park)

nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél

1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d.

u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Bihar-Püspöki ünnepe.** Megirtuk a napokban, hogy folyó hó 10-én fogja dr. Schlauch Lőrincz bibornok felszentelni a saját költségén Bihar-Püspökiben épített templomot. A bibornok ez alkalomra egy a megye, mint Nagyvárad város fejeit meghívta, kiknek nagy része diszmagyarban fog megjelenni az ünnepélyen. A megye és város urait diszruhába öltözött hajduk fogják kísélni. Délután nagy ünnepély lesz a faluban, mely már napok óta erősen készül a kiváló ünnepélyre.

* **A nagyvárad honvédiskola építése.** A nagyvárad honvédiskola építéséhez jövő hét elején fognak hozzá. Az épület alap tervrajza már teljesen meg van jelölve apró czölöpökkel, úgy hogy hétfőn az alap ásásokat megkezdik még pedig olyan erővel, hogy az két hét alatt teljesen be legyen fejezve, minthogy az épületnek még a fagy beállta előtt tető alá kell jutni. A talajviz levezetésére és az Aduna patak szabályozására készül csatorna, melyet a város házilag csináltat, már csaknem készen van. A munkás barakok az anyag és szerszám őrzetére való házának építéséhez már hozzáfogtak. Az építő Neuschloss-czég tegnapelőtt vette át a várostól a kijelölt terület egy részét, ahova t. i. a tisztiepületeket fogják helyezni s a szükséges anyagot a helyszínére szállították. A város képviselőjében Papp János tanácsos és Busch Dávid főmérnök az államépítészeti hivatal képviselőjében Petrus János mérnök voltak jelen. A honvédelmi miniszter kiküldöttei: Virányi Győző ezredes és Alpár Ignác műépítész megtekintették az árapasztó csatorna előmunkálatait s szemlét tartottak a hadapródiskola területén.

* **Biharvármegye virilistái.** Biharvármegye igazoló választmánya f. hó 9-én ülést tart a megyei legtöbb adót fizetők névjegyzékének végleges megállapítása végett. A most folyó összeállítás szerint Biharvármegye legtöbb adófizetői a következők: Dr. Schlauch Lőrincz 76.466 frt 60 kr. adóval, Tisza Kálmán 9.353 frt, gr. Zichy Ferencz 8.957 frt 16 kr., gr. Stubenberg József 8.646 frt 78 kr., br. Königswarter Hermann 7.763 frt 80 kr., Pável Mihály 7.540 frt 57 kr., dr. Nogáll János 6.383 frt 20 kr., dr. Wolaffka Nándor 6.246 frt 27 kr., Fraknoi Vilmos, Belopotóczky Kálmán, Zajnay János, Zeley János, Szakszó Rezső, Széchenyi Jenő, Schieffner Ede, Andrassy János, Winterhalter Antal, Bunyitay Vincze egyenként 6.151 frt adóval, Gorove János 5.208 frt 71 kr., gr. Zichy Tivadar 4.990 frt 19 kr., Grósz Mayer 4.756 frt 62 kr., br. Bors Frigyes 4.058 frt 11 kr. Ezután már a 4.000 forintnál kevesebb adót fizetők jönnek.

* **A nagyszalontai gymnázium segélyezése.** Tudvalevőleg Nagyszalonta városa május havában az iránt folyamodott a vallás és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a nagyszalontai IV. osztályu gymnáziumot az állam valami segélyben részesítse. A miniszter most a megye utján tudatja Nagyszalonta közönségével, hogy a nagyszalontai községi algymnáziumak az 1883 évi XXX. t. cz. alapján leendő segélyezése csak szerződéses alapon történhetik meg. E czélból tudatja a miniszter azt is, hogy a végleges szükséglet és fedezet megállapítása és a fenntartó testület megbízottjával folytatandó személyes tárgyalás megtartása, valamint a szerződés megszövegezése végett Dr. Fináczy Ernő kir. tanácsos és központi szolgálattételre herendelt gymnáziumi igazgatót miniszteri biztosi minőségben Nagyszalontára küldte ki f. hó végén az általa megjelölendő napon fog megjelenni Szalontán. Addig is felhívja a gymnázium fenntartóját, hogy a szükséges átiratokat, különösen a város hozzájárulásáról szóló határozatot, az ingatlanok és az alapok jövedelméről szóló részletes kimutatásokat a tárgyalás alkalmával leendő felhasználás végett a város készítse el s a szóban levő tárgyaláshoz a maga részéről kiküldendő megbízottak neveit hozza az ő tudomására.

* **A főmérnök panasza.** A mérnöki hivatal személyzetére vonatkozólag Busch Dávid v. főmérnök tegnap előterjesztést tett a tanácshoz, a melyben panaszodik a munkaerők hiánya miatt. Beadványa szerint egyedül ő teljesíti a külső és belső mérnöki teendőket, mivel Beszedics János mérnök beteges és beadta lemondását, Csordacsics Ferencz ideiglenesen alkalmazott építőmester pedig a tűzér kaszárnyánál van elfoglalva, így kora reggeltől késő estig kell a főmérnöknek dolgoznia. Kéri a tanácsot, hogy egy mérnök és egy építőmester mielőbbi kinevezéséről intézkedjék. A mostani építész ez esetben az ideiglenes alkalmaztatás leteltével megválna a várostól, mert a szabályrendeletben csak egy építőmesteri állás van szervezve.

A pénzügyminiszter ígéretei. Abban a hosszúra nyúlt és mind a képviselethöz a csukorpremiumpok felett folytatott s a mely természetesen a javaslat megszavazásával ért véget, sokat panaszkodtak a cukorgyárosoknak a fölött az eljárása fölött, hogy a gazdákat kiszorították, azaz fölsozják a répa termelőkét egymás között és ha az illető nem tud meg egyezni a gyárral a répa árára nézve, egy másik gyárral nem szerződhetik, mert az szóba sem áll vele. A szabad versenyt tehát a gyárak kizárják, bizonyára nem azért hogy a gazdáknak kedvezzenek. A agráriusok követelték ennek a rendnek megszüntetését, a többé azonban nem hajlott reá, pedig egy év előtt, a midőn ugyanerről volt szó, maga a miniszter ígerte meg, hogy gondja lesz arra, hogy ily módon a répa árát a gyárosok le ne nyomhassák. Így lehet ezt a pénzügyi bizottság akkori jelentésében olvasni. A miniszter azonban hagyta elmúlni az egy évet, hagyta szabadon gazdálkodni a gyárosokat és lévén csak a válsággal küzdő birtokos osztályról szó, nem váltotta be ígértét. Ellenben gondja volt reá, hogy a gyáros uraknak minden kívánsága teljesüljön. Ilyen most az igazság szép Magyarországon.

* **Névmagyarosítások Nagyváradon.** A belügyminiszter tegnap megküldte Biharmegyéhez és Nagyvárad városához a folyó év első felében történt névmagyarosításokról szóló kimutatást, hogy a megye és város területén lakó egyénekre vonatkozó névváltoztatásoknak anyakönyvi bejegyzése kellőleg eszközöltessék. Nagyváradról az idén meglehetősen kevesen magyarosították meg a neveiket. Egész Magyarországon is csak 400 ember magyarosította meg nevét az idei év első felében, kik közül nagyváradiak a következők: *Drucker Arnold* honvéd hadnagy Dénesre, *Grósz Mór* nyomdatulajdonos Nagyra, *Grósz Mayer* magánzó Erdélyire

Goldstein Simon örmester Kádára, *Klein Ödön*, *Jenő* és *Abrahám Székelyre*, *Lówy Dezső* Juda Tövölgyire, *Nuszbaum Izsák* fakereskedő Diósira. *Rosenfeld Dezső* bankhivatalnok Radóra, *Zapner Jakab*, *Arnold* és *Sándor Biharira*. Ezenkívül 8—10 névmagyarosítás történt Sarkad, Okány és Érmihályfa stb. községekben.

* **A nagyváradi kir. ügyészség részvéte.** A tegnap előtt Budapesten elhunyt *Kozma Sándor* nyug. kir. főügyész halála feletti részvét jeléül tegnap reggel a helybeli kir. ügyészségi épületre kitűzték a fekete lobogót.

* **Tizezer forint kártérítés.** A temesvári lippa-radnai helyiérdekű vasut tudvalevőleg a múltan rendőri bejárás után több napig nem volt megnyitható azért, mert *Deschán Achill* alispán nem utalványozta ki a vármegye 93.000 frtnyi hozzájárulását. A nevezett vasut részvénytársaság most átiratot intézett Temesvármegye közönségéhez, melyben tizezer forintnyi kártérítést követel a késedelmes megnyitás által okozott kár fejében.

* **Megerősödött dalárda.** A *Belezna* Antal vezetése alatt álló dalárda, mely nem egyszer igazi örömet szerzett a közönségnek, a nyári szünet után megerősödve fogja folytatni eddig is szép sikerekkel bővelkedő pályáját. Most gyűlik javában az új tagokat s szép eredménnyel fog előre láthatólag járni e munka s Nagyvárad egy igazán szép dalárdában gyönyörködhetik majd a télfolyamán.

* **Jäger Mari felgyógyult.** A szegedi kerületi börtön udvarán tegnap ismét megjelent a hirhedt méregkeverő: *Jäger Mari*, most már a rabnők szürke ruhájában és botra támaszkodva egyedül sétálgatott az udvaron. A halálraítelt öregasszony teljesen felgyógyult. Az egyik hajtűt, mint irtuk, kihúzták a testéből, a másikat nem találták meg. *Jäger Mari* azonban teljesen visszanyerte egészségét és valószínű, hogy a másik hajtűt nem szurta magába. Ezt a históriát csak azért találta ki, hogy betegséget szimulálva, megmenekülhessen a bitófától.

* **A közvilágítás a szomszédban.** Debreczen városa körülbelül úgy van a közvilágítással, mint Nagyvárad, sőt már előbbre, mert ott a nyilvános pályázat kiírását a közvilágításra már el is határozták. Most tanulmányozzák, hogy milyen világítás volna a legerősebb a város és a nagy közönség érdekében. Megkeresték a városok törvényhatóságait, hogy az eddig használt világítási nemre, a tapasztalt előnyökre és hátrányokra nézve felvilágosítást adjanak.

* **Beszédits lemondása.** Mint értesülünk, *Beszédits János* városi főmérnök, nyugdíjigényének fentartása mellett, beadta lemondását állásáról. Tudvalevőleg *Beszédits János* mérnök ellen a fegyelmet megelőző vizsgálatot elrendelte dr. *Bulyovszky József* polgármester s az folyamatban van. A vizsgálat befejezéseig természetesen lemondásról, nyugdíjazásról szó sem lehet.

* **Orv halászok.** Egy egész banda orv halász lett feljelentve tegnap. Rajta csipték őket, amint úgy esti tíz óra fele javában halásztak. Lehetek vagy öten, de jegye egyetlen egynek sem volt. Most a néhány forintot jól megszaporodva fogják befizetni az orv halászok, valamennyien mind mesteremberek. Egy kissé drága lesz nekik a halpaprikás.

* **Mosléka esett gyári munkás.** Nagy szerencsétlenség történt a napokban a helybeli *Moskovits-féle* szeszgyárban, hol egy *Vid János* nevű munkás a saját gondatlansága folytán egy forró moslékkal telt kádba esett. Jóllehet sikerült a gyorsan elősiető többi munkásoknak a szerencsétlen embert még élve kihuzni a kádból, de életveszélyes sebekkel szállították be a biharmegyei kórházba. Mint a kórházi igazgatóságtól értesülünk, a szerencsétlen munkás

tegnap reggel kisenvedett. Teste oly borzalmas égési sebekkel volt tele, hogy minden orvosi fáradozás hiába való volt. — A megindított vizsgálat szerint vétkes vigyázatlanság senkit sem terhel.

* **Drága a kenyér.** A legmerészebb borspekulánsok is nagy meglepetéssel olvassák a táviratokról, hogy milyen csodálatosan emelkedik a buza ára. A mai kelet nem érvényes holnap, a holnap írt meg kicsinyelik holnapután. Ki hitte volna? Az utóbbi években megszokott alacsony árak után egyszerre bekövetkezik a rohamos áremelkedések esztendeje. Mikor nyolcz-kilencz forinton állott a buza, már szembeült a nagy különbség a tavalyi és ideai gabona értéke között, de 10, 11 forint tos árakra még sem mertek számítani. A legutóbb érkezett jelentések miatt a buza ára tizenkét forinton felülemelkedett, tehát alig egy hét lefolyása alatt egy egész forinttal lett a buza ára magasabb. Erzik is ezt mindan irányban. Igaz, hogy a földművelő örül neki, de nem lehet belőle valami óriási haszna mert az ár elég jó, csak volna mit eladnia. A kenyérfiaczról pedig mind nagyobb panasszal térnek vissza a gazdasszonyok. Ez mindennap komolyabb, busabb a panasz: drága a kenyér!

* **Nagyváradiak Moszkvában.** Holnap indul Nagyváradról az a 4 tagu társaság Moszkvába, mely az ősi orosz koronázó városban e hó közepén tartandó nemzetközi orvosi kongresszuson részt vesz. A már említettek kivül — mint értesülünk — *Dr. Sámson Márton* élesdi járásorvos és elutazik Oroszországba, még pedig nejével. A kongresszus befejezése után a társaság körutat tesz Oroszországban s többek között megnézi a híres nizu — novgorodi vásárt is. Az orosz censurái viszonyokat élénken jellemzi az a parancs, melyet a kongresszus tagjai a napokban kaptak, melyben szigoruan meg van tiltva a külföldről Oroszországba utazó tagoknak, hogy bármi néven nevezendő könyvet is vigyenek magukkal az utra.

* **A táncz áldozata.** Bucsáról írja tudósítónk, hogy egy *Spitz Etelka* nevű 16 éves leány a táncz áldozatul esett. Nemrégiben egy tánczmulatságon felhevült állapotban jéghideg vizet ivott, melynek az lett a következménye, hogy a szerencsétlen fiatal leány tüdőgyulladást kapott, mely pár nap alatt megölte. Holttestét Nagy-Báródon helyezték örök nyugalomra.

* **Tűz Nagy-Báródon.** Nagy-Báródról írja levelezőnk, hogy tegnap délután fél 2 órakor ott egy könnyen nagy kárt okozható tűz ütött ki. Száhlender Károlynak, a nagyváradi-belényes vaskóhi vasut igazgatójának, kinek Nagy-Báró mellett földbirtoka van, az udvarán ütött ki a tűz, mely három kazal szalmát és a még csomókban lévő, kazlazásra váró szalmát néhány perc alatt porrá égette. A tűz csakhamar átcsapott a körös-topai g. kel. lelkésznek 14 keresztnyi rozsára, mely szintén hamuvá égett. A gyorsan kivonult báródi tűzoltóság rendkívüli erőfeszítésének köszönhető, hogy a nem messze levő malom is, mely szintén a Száhlender Károl tulajdonát képezi, nem lett a pusztító elem áldozatává. Az összes kár mintegy 2000 frtra rug, melynek egy része megtérül, a mennyiben a szalma biztosítva volt. A 14 kereszt rozs árát azonban senki sem téríti meg. A tűz valószínűleg vigyázatlanságból keletkezett.

* **Leforrázott gyermek.** Ismét a szülők gondatlanságából bekövetkezett borzalmas halállal kimúlt 9 hónapos gyermek esetét kell közölnünk. Ugyanis *Baromlakon Csordás Lőrincz* és neje *Ruzsa Mária* virág nevű 9 hónapos kis gyermeke a konyhában forró vízzel véletlenül leforráztattott és az égési sebek következtében rövid szenvedés után meghalt. Bár a szülők azzal védekeznek, hogy egy pillanattal távollétükben a kis gyermek maga rántotta volna magára a forró vizet, de ezt bajos feltelezni.

* **Merénylet a vasut ellen.** Temesvári levelezőnk jelenti, hogy a nemrég megnyitott temesvár-buziás vasut ellen gonosz merényletet követtek el a tegnapi virradó éj folyamán. Kora hajnalban jelzés jött a központi szolgabíróhoz, hogy Kissoda és Györök állomások közt ismeretlen tettesek tizenhét helyenkisz dték e sinekből a csavarokat, melyekkel a talpfához hozzá voltak erősítve. Ha a pályáörök ezt idejekorán észre nem veszik, ebből nagy szerencsétlenség származhatott volna. Azonnal jelentést tettek a csendőrségnél, mely erős őrcsapatokat küldött ki a pálya felügyelésre ahol a veszedelmes helyeket a vasuti közegek rögtön rendbe hozták. Ugy látszik, hogy a vasut építésénél alkalmazva volt munkások követték el a gaztettet bosszúból, mivel a vasutépítő vállalkozóval sok bajuk és perük volt. A merénylet helyéhez közel fekvő községekben a nap folyamán sok gyanus emberrel házkutatást tartottak, de eddig eredmény nélkül.

* **Dinye Saison.** A nyár legesleg végére hajlott az idő. Az uborka már megsárgult, a kajszin elfogyott s most már belementünk a dinye saisonba. Tegnapi már egy dinyesszeker állapodott meg a piacon s a rendőrségnek, mindjár kellemetlensége is akadt vele. A dinyék része éretlen volt s árulagta ennek dacára javában és jó borsos áron a tulajdonos. De csakhamar észre vették s meggyűl a baja az atyafinak. Így jár aki korán árulja a gyümölcsöt s mielőtt még érett lenne, hangulatot akar vele csinálni. Néhány forintocskája bányja meg a jármor embernek.

* **Taligás verseny lóhalállal.** A verseny színhelye a Nagypiacz-tér volt s két taligás versenyzett egymással. Azonban az egyik lova kiugrott a járdára és egy karóba vágódott. A szegény jószág nyomban elnyult a kövezeten s kihellette nyomorult párját. A károsult taligás most panasz emelt a társa ellen, mert állítólag ő volt az oka, hogy a lova megvadult. Az eldöglött paripáért öt forintot követel, vagy hogy többet mutasson, mondja tíz koronát.

* **Kis kifli — nagy kifli.** Ha nem is egészen igaz, de nagyon jellemző bizonyára a mi viszonyokra az a két kifli, mely tegnap óta a Kádár és Kis helybeli fűszerkereskedők kirakatában látható. Az egyik egy mostani közönséges 2 kros kifli, sulya körülbelül lehet vagy 2 gramm, a másik egy olyan kifli, melyet 1805-ben ettek az emberek, egy valóságos kifli monstrum, nyom vagy egy negyed kilót, melynek anyagából a mai pékek egy egész délutáni pék-kiflis kosarat megtudnának tölteni. — Haj! sok igaz van abban, mikor a régi jó időket emlegetjük. Micsoda nagy összeg volt akkor még két krajczár.

* **Uj személy- és podgyászdíjszabás a nagyvadász-belényes-vaskohi h. é. vasuton.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint a nagyvadász-belényes-vaskohi h. é. vasuton ez év október hó 1-én új személy- és podgyászdíjszabás lép életbe, melylyel az 1892. évi január, hó 1-től érvényes személy- és podgyászdíjszabás, valamint az ahhoz 1893. év július hó 15-én kiadott I. pótlék érvényen kívül helyeztetik. Az új személydijszabályzat a m. kir. államvasutak díjszabáselárisító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 10 kr-ért kaphatók.

* **Elvesztett.** Tegnapi reggel Nagy-Pereczes utcán, egy ezüst fogantyú női selyem esernyő elveszett. A megtaláló illő jutalomban részesül, ha a tárgyat, a rendőség útján, vissza juttatja tulajdonosa kezeihez.

IRODALOM.

— **Dr. Zsögöd Benő pöre.** Tegnapi előtti számunkban hozott ilyen című tudósításunkra vonatkozólag Pollitzor Zsigmond budapesti antiquarius ezt írja nekünk, hogy ő a Zsögöd előzetes beleegyezésével adta ki az Anyulász léle magyar magánjogi jegyzeteket.

— **Az Oktató Néplap.** Képes szépirodalmi ujság augusztusi (16) száma a következő gazdag tartalommal jelent meg. Isten áldása. — A resztény házasság és családi élet. — Krisztus urunk színeváltozása. — Az elvesztett imádság. — Az igazság. — A deres. — Első három óra Jeruzsálemben. — A második státió. — Lipcse. — Jogismeret. — A szocialisták és suhanczok. — Hazánk. — Külföld. — A gazda. — Kéthetenként. — Hasznos tudnivalók. — Mulattató. — Képeink. — Irodalom. Találós kérdések. — Budapesti piac. — Megrendelhető: **Oktató Néplap** szerkesztősége Pozsony. Egész évre 2 frt. Mutatványszámot kívánatra küld a szerkesztőség.

EGYESÜLETEK.

Anarchista-klubb. Dr. Schmitt Jenő, az ideális anarchizmus magyarországi apostola, érdekes tervvel dolgozik. Az anarchista tudós kis-számú hívei s mintegy 50—60 szocialista előtt tudvalevőleg az egyik fővárosi kávéház külön helyiségében időközönként felolvasásokat tart az ideális anarchiáról s a társadalom jövőjéről. A szocialista »elvtársak« azonban gyakran félbeszakítják a felhők közt járó értekezést és a már mindenki előtt jól ismert érveikkel molesztálják Schmittet. Sőt a múlt héten egy detektív is megjelent a felolvasáson, a kit dr. Schmitt Jenő, hivatkozva arra, hogy a helyiségben magánemberek társasága »szórazók« s így hivatalos közegeknek helye ott nincs, kiutasított. Schmitt Jenő, hogy a jövőben mentve legyen a kelletlen zavartól, felhívta elváratait, hogy közelebb gyűljenek össze szokott helyiségükben tanácskozássra, a melyen mondják ki az »Ideális anarchista-clubb« szervezését s már az alapszabályokat is vitassák meg. Csak arra vagyunk kíváncsiak, felterjesztik-e az anarchisták, a kiknek szemében az államhatalom »non sens«, a belügyminiszterhez alapszabály-tervezetüket s ha igen, jó váhagyva érkeznek-e vissza onnan az alapszabályok?

Az orsz. Slójd-egyesület tanítókurzusa e héten befejeződött. Immár harmadik ilyenrendű tanfolyam ez a kézimunkatanítás terén, a melyet az egyesült kereskedelmi és földmívelési miniszterium segítségével szervezett. E nyáron nagybárá felvidéki, főleg ruthén vidéki tanítók nyertek gyakorlati kiképzést a kézműves számszámokkal való bánás gyakorlatában. Eddigelé összesen 60 tanítót nevelt és mintegy 20 iskolát szervezett az országos egyesült hazánkban. Nagyváradról Mártonffy Zoltán és Vaday József vettek részt a tanfolyamon, kiknek e célra a város tudvalevőleg 100—100 frt segélyt szavazott meg.

MULATSÁG.

A nagyszalontai dalárda ünnepélye.

A nagyszalontai dalárda f. hó 22-én tartja zászlófelavatási ünnepélyét.

A műsor a következő:

1. Az ünnepély folyó évi augusztus hó 22-én fél 10 órakor a piactéren emelt díszes sátorban a bizottsági tagok, dalárdák, koszorúsányok és vőfélyek katonazene hangjai mellett való felvonulással veszi kezdetét, kik e célra a helybeli gymnasium épületében előzetesen gyülekeznek.
2. A rendezőbizottság erre a célra kijelölt tagjai a zászlóanyagát Lovassy Ferenczné szül. báró Liphay Ilona Ó méltóságát az ünnepélyre meghívják.
3. A dalárdák alkalmi dalokat adnak elő.
4. Elhangzanak az üdvözlő beszédek.
5. Kezdetét veszi az ünnepélyes szegbeverés.
6. Az ünnepély a dalárdák ismételt működésével és a zászló hivatalos átadásával végződik.
7. A zászlóanyaga, vidéki dalárdák és vendégek tiszteletére dísz-ebéd a »Korona« vendéglőben délután 2 órakor külön meghívók kibocsátása mellett.

Este fél 8 órakor fényes tűzijáték a népkertben és zártkörű táncvigalom egy kitűnő cigányzenekar közreműködésével. Itt a belépő-díj személyenként 50 kr., családjegy pedig 1 frt 50 kr.

Együttal felkérjük a n. é. közönséget és szegbirtokosokat, hogy adományait — a tévedések kikerülése szempontjából — Bogdándy Sándor d. elnökhöz sziveskedjenek eljuttatni.

Nagy-Szalontán, 1897. július 29-én. Bogdándy Sándor dal. elnöke. Nagy Márton főszolgabíró, r. b. elnöke. és a 80 tagból álló rendezőbizottság.

Hivatalos közlemény.

Pályázat.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő Nagyméltósága a posta- és távirtda, kezelési szolgálatra alkalmazandó és a XI-ik fizetési osztályban 500 frttól 700 frt-ig emelkedő fizetéssel, továbbá az 1893. évi IV. t. cz. által megállapított lakpénz illetményekkel javadalmazott posta- és távirtda segédtiszték kiképzésére f. évi szeptember hó 15-től kezdve a nagyváradi posta- és távirtda igazgatóság kerületében a debreczeni és aradi posta- és távirtda hivataloknál hat hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamok létesítését rendelte el.

Ezen tanfolyamokra hallgatók felvételnek:

1) első sorban az 1873. évi II. t. cz. 5. §-a értelmében kisebb hivatalnoki alkalmaztatásra igényjogosultsággal bíró igazolványos katonai altisztek;

2) postamesteri vagy kiadói minőségben szolgáló oly férfiak, kik a gymnasium, reál vagy polgári iskola negyedik osztályát, vagy ezekkel egyenrangú más iskolák megfelelő osztályát elvégezték;

3) ugyanazon iskolai előképzettséggel bíró és 18. élet évüket meghaladott más férfi jelentkezők; végül, ha ily pályázók kellő számmal nem találkoznak;

4) a fenti iskolai előképzettséggel bíró 16-ik életévüket betöltött ifjak is.

A felvételre megkívánatik továbbá, annak igazolása, hogy folyamodó.

a.) 35-ik életévét még nem haladta túl.

b.) Magyar állampolgár.

c.) A magyar-illetve, horvát-szlavonországi illetőségű, a horvát nyelvet szóban és írásban teljesen bírja;

d.) Fedhetlen előéletű.

e.) A posta és távirtda szolgálatra testileg is teljesen alkalmas, mely körülmény közhatalosi orvosi bizonyítvánnyal igazolandó.

A tanfolyam hallgatói beiratási és tandíj fejében Tíz (10) frt kötelesek fizetni s e díj lefizetése alól csak az igazolvánnyal bíró katonai altisztek mentetnek fel.

A tanfolyam szabályszerű bevégezése és az előírt szakvizsga letétele után a hallgatók posta és távirtda segéd tisztii állásra nyernek képesítést, illetve posta és távirtda segéd tisztii jelöltek létszámába vétetnek fels magatartásuk és hasznavehetőségökhöz képest neveztetnek ki segédtisztéké a 4-ik pont alatt említett hallgatók azonban kinevezetésre csak 18-ik életévük betöltése után számíthatnak.

Felhívom mindazokat, kik ezen tanfolyamokba belépni óhajtanak, hogy sajátkezűleg írt, születési, orvosi, erkölcsi és iskola bizonyítványokkal készített felszerelt kérvényeiket f. évi augusztus hó 31-ig és pedig a már közszolgálatban állók rendes előjáróságuk útján, a többiek pedig az illető szolgabíró vagy polgármester közvetítésével a nagyváradi posta és távirtda igazgatóságnál nyujtsák be.

Nagyvárad 1897 évi augusztus 4-én,

Schöpflin.

IPARÜGY.

Uj képesítéshez kötött iparág. A kereskedelmi miniszter tegnap tudatta a megyével, hogy mivel a vésnöki iparág csak hosszabb gyakorlás útján sajátítható el, ezentul a vésnökséget a képesítés igazolásához kötött mesterségek közé tartoznak sorolni az iparhatóságok.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

A pillangó-csata.

— Vizváryék első fellépte. —

(B. G.) Nem szándékunk Vizváry Gyulát ki néhány évi időközben pár esteli vendég szereplésre rendszeren felkeresi Nagyváradot, valamint nejét: Szigethy Jolánt fedezni és művészi tehetségeket méltatni. Az a körülmény, hogy ez a művészpár az ország legelső színpadához van szerződötve s a budapesti közönségnek állandó kedvence, felment minket ettől. De különben is ki ne ismerné Vizváry Gyulát, ezt az örökké jókedvű hamisítatlan humoru művészt, kinek »Pry Páljá«-t talán még Angliában sem tudják jobban alakítani, ki minden egyes szerepéből genre — alakítást csinál. Hiszen Vizváry Gyula már egy szólnán évtizedek óta azon színészek közé tartozik, kiknek nevét mindenütt ismerik. Ebből a dicsőségből Nagyváradra is járul egy csipetnyi, mert Vizváry is, mint annyi más kitünősége a magyar színészvilágnak, Nagyváradon kezdte tulajdonképpen művészeti pályáját s innen küzdötte fel magát arra a magas polcra, melyet jelenleg elfoglal.

Tegnap szerepében is (Winkelmann) jól lehet az nem vágot tulajdonképeni szerepkörébe, úgy játszott, mely ellen kifogást emelni nem ismer az ember. Olyan ez a Vizváry a színészek közt mint akárcsak Bourget a regényírók között. Széttaglal, bonczol minden szerepet, jellemet, akárcsak Bourget az ő regényalakjának karakterét, jól tudja azt, hogy a nagy és igazi művészetnek az biztosítja leginkább a sikert, ha az a minutiózitásig ki van dolgozva, ha a legkisebb detailra, a legkisebb nuance-ra is olyan súly van fordítva mint a főbb, hatályos részekre és magára az egész alakításra.

Vizváry különben, kit a közönség elhalmozott tapsaival, úgy látszik nem azért választotta a »Pillangó csatát« első felléptének, mintha az forc szerep volna, hanem azért, mert azt akarta, hogy ebben debutizon leánya, ki már különben szintén a »Nemzeti Színház« tagja.

Vizváry Mariska k. a. (Rózsika) egy még egészen fiatal leány, kellemes megjelenéssel és rendkívül kedves ügyes mozdulatokkal. Hangja nem csengő, hanem bizonyos lágyság vonul át rajta, mely éppen azért jobban megragadja az embert. Olyan biztonsággal forog a színpadon, olyan könnyedén játszik, hogy nem látszik meg rajta, hogy még csak fél év óta van a kuliszák világában.

Ez az üde fiatal leány különben is hálás szerepében egészen frappirozta a közönséget mindjárt az első jelenetekben. Az a virágcsokor, melyet felnyújtottak neki az orchestertől és az egyes felvonások után felhangzó tapsvihar, mely 5—6-szor megújult, azt bizonyították, hogy Vizváry Mariska egy csapással meghódította a nagyváradit puplikumot. Az apja vére csörgedezik erében, az meglátszik mindjárt első felléptében.

Az »Uj idők«-nek tegnapelőtt számunkban reprodukált kis közleménye nagyon találó, a róla irt kritikát illetőleg. Csak abban téved ez a kritikus, midőn azt mondja, hogy ez a leány valaha nagy művésznő lesz; nem lesz biz'a, hanem már az is. Az igaz, hogy még fejlődni fog; egyes apróbb hibákat leszámítva, azonban játéka már is oly tökéletes, hogy nem foghatják rá még a gonosz nyelvek sem, hogy csak azért jutott be a Nemzeti színházhoz, mert az az apját Vizváry Gyulának hívják.

Ennek a művészi triónak második tagjáról

csak úgy véletlenségből irunk utolsó helyen, vagy talán csak azért, mivel nem lehet mind a háromról a legelső helyen megemlékezni. Vizvárynéról, ki szintén kapott egy virágcsokrot, elég legyen annyit mondani, hogy olyan alakítást nyújtott nem igen nagy szerepében is, mely még jobban emelte férje és leánya sikerét.

A többi szereplők is a helyzet magaslatán állottak. A Balla elegáns Keszler-érel és a Keszler pompás bal-og, félszeg Vosinszky-járól csak jót mondhatnak. Somló Emma és Horváth Paula exelláltak. Hegyessi comicus szerepét sok eredetiséggel fűszerezte.

Csak a rendezésben volt egy kis hiba. Telt ház.

Heti műsor.

Szombat: Mama.
Vasárnap: Csizmadia mint kísértet.
Hétfő: Ármány és szerelem.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G. 86.

Most mindent annak akart adni csak elfogadja; Leonora biztos volt, hogy Ottó egyetlen tekintetere lábaihoz fog borulni.

Hol piros, hol sápadt lett arra a gondolatra hogy mindjárt itt a perc, mely után olyrégen várt, élete célja, végainak végpontja, ne továbbja.

Mily nagyszerűen sikerült minden! Életében most jutott először eszébe, hogy Isten is van az égben, és ő mindenét, szerencsését, bologságát, annaköszheti.

A távoiból már integet feléje a gyár kémenye. Mily régen volt, mikor Ottótól e helyen örökre bucsut vett. Igen ő volt az okosabb, okosságáért mest jó a jutalom.

A kocsis tudakozódott hova hajtszon? Leonora megnevezte atyja házat, boldogsága érzetében Daisy és Vilmos iránt bőkezű szeretetreméltó akart lenni.

A kocsi megállott az egykor úgy gyűlött küszöb előtt. Leonora nem vette észre, hogy az ablak táblák be vannak téve, gyorsan számolt a kocsisal, aztán belépett az ajtón, mely ősi szokás szerint nyitva állott.

Vilmos ugyan nem fog halálra ijedni, ha meglát — mondta magában. és az ajtó előtt egy pillanatig megállott, hogy magát nyugalomra kényszerítse; szíve erősen dobogott, minden forgott körülötte, testvére azonban alig gondolt.

— Ottó! Ottó! — akarta kiáltani, miközben kinyitotta a szoba ajtaját; csendes susogást hallott s hirtelen, maga sem tudta hogyan, hideg borzongás futott rajta végig; a halál közel voltát tudatta vele észrevétlenül.

Alig hallhatóan lépett be, először semmit sem látott a sötét szobában, a hang torkára szorult, azonban Daisy és Ottó, kik egymást szorosan átölelve tartották asztal mellett, felugrottak, mikor az ajtó nyílásra az idegen alakot megpillantották.

— Leonora!

— Mit jelent mind ez?

— Hogy neked csak most kellett megjőnnöd! Ha egy pár órával előbb érkeztél volna, még életben találtad volna.

— Kit?

— Tehát semmit sem tudsz? Bátyádat, Vilmost!

Egy bár lépést tett előre s kérdőleg nézett körül a szobában, mi alatt Daisy ki borzadva állott az asztal tulsó oldalán újból sírni kezdett.

— Meghalt? — kérdé Leonora folytott hangon.

Daisy igent intett, Ottó pedig szólt:

— Alik mult el azóra két óra — későn jöttél.

Leonora rámeresztette szeméit, mintha eléggé nem értette volna.

Erre Ottó Daisy kezét a magáéba tette s közelebb lépve így szólt:

— Leonora! bemutatom neked az én kedves kis feleségem.

Erre eltűnt vonásaiból a kérdő kifejezést Ottónak és Daisynak pedig mindjárt feltűnt, mennyire megváltozott megöregedett Leonora daczára minden külső elagancziájának s szépítő szereinek.

— Talán csak nem?! — kiáltott fel halálos félelemmel.

— De igen! — felelte Ottó — Igazán nemes lelkű bátyád utolsó jótette volt, hogy fogadott gyermekét örökre nekem adta.

Leonora térdeire omlott zokogni kezdett, hogy úgy még életében soha sem zokogott. Daisy kisietett a szobából egy pohár vízzel, ekkor panaszkodva így szólt:

— Ottó miért nem vártál rám.

— De Prada! — kiáltott Vilmos és e két szóban minden felháborodását kifejezte. Először szólt így hozzá az életben.

Daisy bejött a pohár vízzel, Leonora vadul lökte el magától, majd nehezen felállott s kérdé:

— Hol fekszik?

Daisy a hátsó szobába vezette, hol Vilmos az ágyon nyugodott, aztán magára hagyta. Leonora a földre vetette magát, arcát kezébe rejtette, s most érzé csak igazán, hogy a játékot elvesztette, életét nyomorulttá tette.

— Nagyon a lelkére veszi; — szólt Daisy — ezt ugyan nem vártam volna tőle, úgy megváltozott.

Futó mosoly játszadozott Ottó vonásain mégis nagyon komolyan felelé.

«Mindketten elérték a mit kerestek — Vilmos az aranyat, ő pedig — a pradat.

(VÉGE.)

TAVIRATOK

Az új szent-jobbi apát.

Budapest aug. 6. (Saját tud. távirata.) A Latinovics Gábor halálával mintegy két hóval ezelőtt megüresedett szent-jobbi apátságot V á r a d i Árpád kultuszminiszteri osztály tanácsos kapja.

A király az árvizkárosultak között.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) Bécsből írják, hogy ő Felsége ma újból meg szemlélte az árviz által okozott károkat. Eberstorf felé vette útját és nyitott kocsijával a Schwarzenberg hidon állt meg. Ő felségét ott Badeni miniszterelnök, Kielmansegg helytartó és Lueger polgármester fogadták. Ő Felsége meg szemlélte a Wien folyó által okozott pusztításokat és ezután Kaisers-Ebersdorfba kocsizott.

A német császár Szent-Pétervárott.

Budapest, augusztus 6. Saj. tud. távirata.) Az egész európai sajtó a német császár oroszországi látogatásáról cikkezik, melyet kiváló politikai fontosságu eseménynek tartanak. A »Nowaje Wzemja« azt írja, hogy a nagyhatalmak beleavatkozása a görög-török ügyekbe, tel egyetértéssel megy végbe. A német császár szentpétervári utazása is erre mutat, mely azt jelzi, hogy a hármasszövetség nem Francia és Oroszország ellen irányul már többé, hanem az európai béke fenntartására. Ferencz József Oroszországi utazása is csak annak az előkészítője volt, hogy Német és Oroszország között a béke ismét helyre álljon.

Dr. Kovács tanár meghalt.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) Dr. K o v á c s József, a híres múltó orvos, ma este 6 órakor Erdőteleken meghalt.

Monarchiánk lovagias ügye Bulgáriával.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.)
Bécsből írják, hogy Stojlov bolgár miniszterelnök megegyeztet a Localanzeiernek tudósítását, ennek a ellenében lap tudósításának hitelességét fentartja és ezt nyomatékosan hangsúlyozza.

Kozma Sándor temetése.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.)
Ma temették el Kozma Sándor volt főügyészt. Az egyházi szertartást Szász Károly ref. püspök végezte, ki remek beszédben bucsuztatta el az elhunytat. A temetésen nagyszámu és előkelő közönség volt jelen.

Gyórt a víz elöntötte.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.)
A Duna Gyórt elöntötte, a kár száz- ezrekre rug.

Vasuti karambol.

Budapest, aug. 6. (Saját tud. távirata.)
A Bécs—egeri 1. számú gyorsvonat ma reggel Budweisz közelében összeütközött a prágai 400. számú személyvonattal, 14 személy könnyeben sebesült, 4 kocsi összetört.

Forgalmi akadály az árvíz miatt.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.)
Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a rohamosan növekedő árvíz következtében a Tétény, Érd, Tököl és Batta állomásokkal való forgalmat egyelőre meg kellett szüntetni e.

Gyilkos mostoha.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.)
A fővárosi rendőrséget most szenzációs bűnügy foglalkoztatja. — Évekkel ezelőt egy fővárosi háztulajdonos mintegy 200,000 frnyi vagyonát második nejére hagyta, olyanformán, hogy abból gyermekei nagykorúságuk, esetén kikapják a megillető részt. *A legnagyobb gyermek, egy leány, midőn nagykoru lett, hirtelen meghalt, utána pár uapra a második s most a harmadik leány haldoklik.* Mint hogy a haldokló leánynak nőlegénye szemébe mondta a mostoha anyának, hogy *megmérgezte gyerekeit*, a két előbb elhalt leány holtestét exhumáltatja a rendőrség.

KÖZGAZDASÁG.

A hüvelyes veteményekről.

A hüvelyes növények kétség kívül fontos helyet töltenek be a szántókon s fontosságuk azer az által:

- 1/0 hogy poteinben igen dusak,
- 2/0 hogy nemcsak emberi tápúl de abrak gyanánt is szolgálnak,
- 3/0 hogy keresett kiviteli cikket képeznek,
- 4/0 hogy a levegő légenyartalmából sokat felvesznek,
- 5/0 hogy zölden és szárítva értékesíthetők s megérve szárnélkül sokáig eltarthatók.

A hüvelyes növények közül szokásos nálunk termelni a borsót, lencsét, babot, bükönnyt, lóbabot. Mindezek a kapás növények közé tartoznak friss trágyát nem igényelnek, ez nem is czélszerű alájok, kivéve ha zöld takarmánynak vettetik mint köztes növények is a jövedelmet általok jelentékenyen fokozhatjuk. Előnyük, hogy gyökereik igen mélyen lenyulnak az altalajba s ott is felkeresik a tá-

pot, tehát sovány földben is tenyésznek, tavaszi vetemények, van azonban a bükönnynek és borsónak őszi félesége is.

Őszi borsó és őszi bükönny azonban csak szelid éghajlat alatt tehetnek át, hol a tél nem tulságos kemény. Magnak és zöld takarmánynak vagy szénának termelik őket. Magtermelésük ép oly előnyös, mintha takarmányt készítenek belőlük, mert magjok keresett áru és igen korai zöld takarmányt szolgáltatnak. Mindenkor más szálas növénynyel vettetik, rendszeren őszikalászokkal. Magnak termelve a kalászos támnövény csak 1/4—1/5-öd részét teszi az egésznek. Takarmányul vetve 2/3-da bükönny vagy borsó s 1/3-da rozs, tavaszkor vetve zab vagy egyéb. Vetnek belőle kat. holdanként 75 kg. bükönnyt s 25 kg. rozsot.

A lóbab azonban jó, kövér földet kíván, ez már zsaroló növény, sok tápanyagot kihuz a földből s ez okból trágyázni szoktak alá, nem dől meg, hanem néhol rozsdát kap (kivált nedves esztendőben.) Rendes sorvetést kíván s kapás művelést. Sortávolsága 30—40 cm., igen jókor vetendő, mint általában a hüvelyeseket, kivéve természetesen a paszulyt, mely hideg földben ki sem kel, ha dér éri, akkor meg elfagy. A lóbab magjából sok vetőmag kell, itt ugyan határoz az is, hogy kis vagy nagyszemű lóbabot vetünk-e? Számítunk rendszeren 150—200 litert. Csapadékdus klima alatt a termés biztos és jól fizet. Magját áztatva vagy darálva értékesítik, mint igen jó abraktakarmányt. Könnyen vethető eke után is s elég mély földtakarót kibír. A borsó és lencse természetesen sokkal ismertebb, mintsem hogy hosszasan kellene vele foglalkozni, mindkettő néhol sokat szenved a zsisziktól, ilyen helyen érdemesebb volna helyettük egyéb hüvelyes növényt termelni, melyet a zsiszik nem bánt. Ujabban kezdik a tavaszi borsót is vetni zöldtakarmánnyal keverten.

A paszuly legismertebb valamennyi közt, leginkább elterjedt kerti és mezei növényünk. Rendszeren mint a köztes növény természetik, habár érdemes volna vele külön is foglalkozni, amennyiben a szép fehér babot külföldön is mindenkor jól ellehet adni, miért is nagybani természetésre mindig könnyű fővésű fehér babot használjunk. A dusan trágyázott talajt mindig meghálálja s különösen a szuperfoszfát és gipsz keverékkeli trágyázás után óriási terméseket ad.

Oroszország—Magyarország.

Ha a minden oroszok czárjának óriási birodalmában nem is szabad a nép, de az bizonyos, hogy az uralkodó és ennek kormánya sokkal jobban, intenzívebben és észszerűbben gondoskodik polgárainak jólétéről, mint akár-melyik alkotmányos uralkodó. A mezőgazdasági válság, mely természetesen Oroszországra is kiterjesztette vészthozó szárnyait, leginkább mutatja azt a gondoskodást, melyben az orosz parasztot felsőbb helyről részesítik.

Oroszországban a belügyminiszterium már megtette az intézkedéseket, hogy azokat a vidéki gazdákat, kiknek ez idén rossz termésük volt, őszi búzával lássák el s megvédjék őket az inségtől. — Minálunk a kormány csak szedi a földadót és emeli a cukorfogyasztási adót, hogy nemzeti ajándékkal kedveskedhessék a szegény milliómos cukorgyárosoknak.

Tavalyi gabonaárak. A mult évben szintén volt egy kis őszi hausse, mely azonban összehasonlítható sem volt az ideivel. Ha a mai árakat mégis némileg összeakarjuk vetni a tavaszi árfejlődéssel, érdekes a következő kis

gabonaár-csoportosítást a folyamatban levő árfejlődéssel párhuzamba állítani. A tavalyi gabonaárak ugyanis heti átlagokban (a középminőséget számítva) métermázsák és forintok szerint a következők voltak:

	rozs	tak.	búza	zab	teng.	ropca
Aug. 1—8.	6.66	5.31 1/2	3.85	6.09	3.54	9.86
• 9—15.	6.86 1/4	5.44 1/2	4.07 1/4	5.45	3.52 1/2	9.97 1/2
• 15—22.	6.81	5.79	3.85	5.71 1/2	3.72	10.06 1/2
• 23—29.	7.09 1/2	6.06 1/2	4.07 1/2	5.82 1/2	3.80	10.20
• 30 szept. 5	7.18	6.18 1/4	4.35	5.71	3.80	10.35
Szept. 6—12.	7.06 1/4	6.11 1/4	4.30	5.52 1/2	3.80	10.35
• 13—19.	7.24 1/2	6.18 1/2	4.25	5.60	3.80	10.35
• 20—26.	7.24	6.12 1/2	4.30	5.71	3.80	10.75
• 27—okt 3.	7.31	6.20	4.25	5.72 1/2	3.80	10.75
Okt. 4—10.	7.37 1/4	6.23 1/4	4.35	5.72 1/2	3.80	10.75
• 11—17.	7.61	6.38	4.15	5.72 1/2	3.90	11.50
• 18—24.	8.01	6.79 1/2	4.15	5.72 1/2	4.22 1/2	11.50
• 25—31.	7.92 1/2	6.67 1/2	4.15	5.72 1/2	4.22 1/2	11.50
Nov. 1—7.	7.95 1/4	6.67 1/2	4.15	6.22 1/2	4.22 1/2	11.50 1/2
• 8—14.	8.10	6.68	4.27 1/2	5.82 1/2	4.22 1/2	11.83 1/2
• 15—21.	8.34	6.82 1/2	4.27 1/2	5.62 1/2	4.22 1/2	12.00
• 22—25.	8.36 1/2	6.75	4.27 1/2	5.87 1/2	4.22 1/2	12.00
• 29—dec 8	8.32 1/2	6.70	4.17 1/2	5.95	4.22 1/2	12.00
Dec. 6—12.	8.29 1/2	6.68	4.17 1/2	5.95	4.16 1/2	12.00
• 13—19.	8.33 1/2	6.65	4.17 1/2	5.95	3.64	12.00
• 20—26.	8.37 1/2	6.65	4.17 1/2	5.95	3.45	12.00
27—1897 j. 2.	8.61	6.65	4.17 1/2	5.95	3.40	12.00

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897 augusztus 6-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	122.30
Magyar koronajárdék	—	—	—	100.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	122.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	120.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	102.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.—
Iszlám évi jog megváltási kötvény	—	—	—	100.75
Hervát szlavin földterhermentesítési kötvény	—	—	—	98.—
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	153.75
Ti zassa pályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	141.—
Csútrák járadék papirban	—	—	—	102.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	102.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	123.25
Osztrák korona járadék	—	—	—	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	—	—	—	146.—
Os: rák magyar bankrészevény	—	—	—	945.—
Magyar hitelbank részevény	—	—	—	403.—
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	369.80
Páris vista	—	—	—	345.50
20 márkás arany	—	—	—	951.—
Német birod. lmi márka	—	—	—	58.62 1/2
London vista	—	—	—	119.05
Páris vista	—	—	—	476.—
20 márkás arany	—	—	—	11.73

SZERKESZTŐI POSTA.

Kovács Károly urnak Nagy-Báród. Levélét vettük, besoroztuk önt tudósítónk közzé. Teljesen elegendő, ha tudósításaiban csak részletes adatokat közöl kidolgozni nem szükséges, ezt hagyja csak mi ránk. Fő dolog az, hogy minent gyorsan és kimerítően, Igen fontos dolgokat tavrítalig, melynek költségeit készséggel megtérítjük. Tisztelet-példány megy.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 96-ik szám.

Bérlet 96-ik szám.

Páros.

Páros.

az arad-nagyvárad színtársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi augusztus 7-én,

Vizváry Gyula ur, Vizváryné Szigethy Jolán és
Vizváry Mariska kisasszony felléptével.

A M A M A.

Vigjáték.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap, vasárnap két előadás.

Délután fél 4 órakor, félhelyárrakkal:

A madarász.

Nagy Operette.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

A Vizvári család együttes felléptével.

A CSIZMADIA MINT KISÉRTET.

Népszinmű.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. évi május 1-től.

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged	ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Arad	ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi	»	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely	»	4 44	11 04	7 57	Ósi	»	10 30	4 36	7 44	Kurtics	»	5 39	11 49	10 07
Less	»	10 48	4 56	8 06	Orosháza	»	5 39	11 54	9 38	Less	»	10 48	4 56	8 06	Békes-Csaba	»	7 01	2 33	4 50
Cséffa	»	11 03	5 12	8 29	Csaba	»	7 01	2 33	4 50	Cséffa	»	11 03	5 12	8 29	Gyula	»	7 27	3 05	5 26
Szalonta	»	11 26	5 37	9 08	Gyula	»	7 27	3 05	5 26	Szalonta	»	11 26	5 37	9 08	Sarkad	»	7 47	3 27	5 56
Kötegyán	»	11 46	5 57	9 37	Sarkad	»	7 47	3 27	5 56	Kötegyán	»	11 46	5 57	9 37	Kötegyán	»	7 56	3 39	6 09
Sarkad	»	11 57	6 09	9 51	Kötegyán	»	7 56	3 39	6 09	Sarkad	»	11 57	6 09	9 51	Szalonta	»	8 28	4 10	6 47
Gyula	»	12 21	6 34	10 21	Szalonta	»	8 23	4 10	6 47	Gyula	»	12 21	6 34	10 21	Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Csaba	»	2 10	7 22	4 42	Cséffa	»	8 42	4 34	7 18	Békes-Csaba	»	2 23	7 17	4 32	Less	»	9 04	5 00	7 51
Orosháza	»	3 10	8 32	5 48	Less	»	9 04	5 00	7 51	Kurtics	»	3 28	8 20	5 38	Ósi	»	9 21	5 19	8 15
H.-M.-Vásárhely	»	4 00	9 26	7 00	Ósi	»	9 21	5 19	8 15	Arad	érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 30
Szeged	érk.	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 30										

A m. kir. sz. osztály-



sorsjáték ügyében.

FIGYELMEZTETÉS.

Mint a m. kir. szab. első *Ostálysorsjáték* nagyvárad

foelárusítója

van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét az iránt felhívni, idejekorán előjegyzés által, magát biztosítani, hogy minden reáfizetés nélkül sorsjegyhez jusson.

A rendkívüli érdeklődés, mely ezen gyönyörű tervezettel bíró ostálysorsjátékok iránt már is mutatkozik, ugyanazt az eredményt szülheti, a minőt Németországban, (a hol évek óta a nagy közönség kedvencz játékat képezi) t. i. hogy a húzás előtt csak magas ágioval lehet sorsjegyhez jutni.

Osszesen 100.000 lesz kibocsájtva, melyek közül 50.000-re okvetlen nyeremény jut.

A főnyeremény a legkedvezőbb esetben

„Egy millió korona”

Ezen kívül van számos nagy nyeremény és pedig: 400.000, 200.000, 100.000, 90.000, 80.000, 70.000, 60.000, 50.000 stb. korona értékben és a legkisebb nyeremények is többre rugnak a sorsjegyek vétel áránál.

Az első húzásra a következő *eredeti áralakon* kaphatók nálam sorsjegyek:

Egy egész eredeti sorsjegy 6 frt — kr.
Egy fél » » » » » 3 » » » »
Egy negyed » » » » » 1 » » » »
Egy nyolczad » » » » » — » » » »

Végül figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek, okulva a multakon szükségletét csakis a helyi piacon beszerezni, ezáltal rendkívül sok kellemetlenségtől óvja önönmagát a kicserélés, illetve a megújításnál és azonnali kifizetésnél. A húzáskor **minden nevezetesebb nyeremény után sürgönyileg leszek értesítve, mely üzletemben nyilvánosan kiragasztva lesz.**

Teljes tisztelettel előjegyzéseket elfogad

Kiss Dávid

a m. kir. sz. osztálysorsjáték nagyvárad **foelárusítója** különleges tőzsde.

Viszontelárusítók oly árban kaphatnak sorsjegyeket, mint az igazgatóságnál.

A tanév kezdetével iskolai tanulók előnyben részesülnek.

Reichard áruháza.



Felhívás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy a már 10 év óta fenálló és jó hírnévnek örvendő *Friedländer Herman*-féle

KALAP ÉS URIDIVAT ÜZLETET

átvettem és ugyanezen helyiségben egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, nagyválasztéku **férfi, női és gyermek**

czipőraktárt

rendeztem be, továbbá ugy a kalap, mint a férfi divat és czipő cikkekben mindenemü **angol, olasz és francia** különlegességek nálam kaphatók.

Pontos kiszolgálásról kezeskedem és ajánlom magam a n. é. közönség szives jó indulatába — kiváló tisztelettel

REICHARD D. L.

Nagyvárad, Fő-utca Orsolya-zárda épület.

230-1-25

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.